

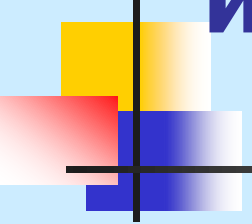
МЕДИЦИНСКИ УНИВЕРСИТЕТ-ПЛОВДИВ
ФАКУЛТЕТ ОБЩЕСТВЕНО ЗДРАВЕ
КАТЕДРА „ОБЩЕСТВЕНОЗДРАВНИ НАУКИ“

Лекция №2

СОЦИАЛНИ ФАКТОРИ НА ЗДРАВЕТО

Проф. д-р Силвия Янкуловска, дмн

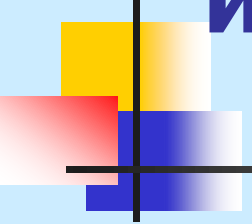
Социални фактори на индивидуалното здраве.

Макар здравето и болестта да са биологични явления в своята основа, то биологичните качества не са водещи – те се проявяват на фона на социалната макро- и микросреда, т.е. водеща роля имат социалните фактори.

Социални фактори на индивидуалното здраве.

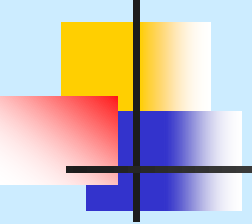

Социален фактор може да бъде всеки елемент от социалната (обществената) действителност.

В този смисъл, всички детерминанти на здравето, с изключение на генетичните, физическите и биологичните фактори от външната среда, могат да се обединят под общото название „социални фактори“.

Социални фактори на индивидуалното здраве.

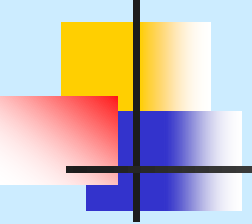

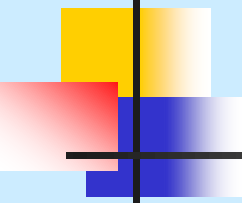

Влиянието на социалните фактори може да се оценява:

- **На ниво на индивидуалното здраве** – с отчитане на личностните качества, факторите от професионално-трудовата, семейно-битовата и общественно-битовата среда.
- **На ниво на общественото здраве**

Социални фактори на индивидуалното здраве.

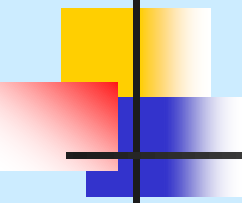
-
-
- Класификацията на социалните фактори, влияещи върху индивидуалното здраве:
    - ***социални фактори, свързани с професионално-трудовата среда;***
    - ***социални фактори, свързани със семейно-битовата среда;***
    - ***социални фактори, свързани с обществено-битова среда, вкл. и здравната служба.***

СЪЩНОСТ НА СОЦИАЛНО-МЕДИЦИНСКИЯ ПОДХОД

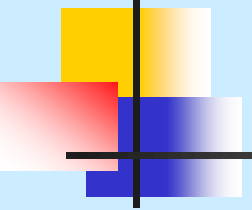
- **Независимо от това, че предметът на социалната медицина е общественото здраве, тя предоставя методологичен подход за изучаване на социалните аспекти на индивидуалното здраве, който може и трябва да бъде прилаган в работата на всеки здравен професионалист.**

СЪЩНОСТ НА СОЦИАЛНО-МЕДИЦИНСКИЯ ПОДХОД

- **Практическото приложение на социално-медицинския подход означава съставяне на *социална история на заболяването*, чрез която се разкрива социалната етиология и патогенеза на дадено заболяване и се очертават подходите за социална терапия, рехабилитация и профилактика.**

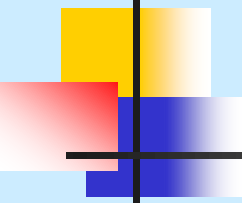

СЪЩНОСТ НА СОЦИАЛНО-МЕДИЦИНСКИЯ ПОДХОД

- ***Социалната история*** е съществена част от общата история на заболяването. Често решаването на даден здравен проблем зависи в голяма степен от справянето с конкретни социални проблеми у болния, а не толкова от прилагането на скъпи медикаменти и сложни инструментални изследвания.

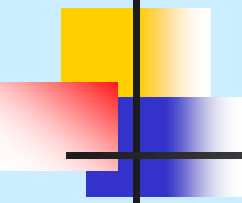

СЪЩНОСТ НА СОЦИАЛНО-МЕДИЦИНСКИЯ ПОДХОД

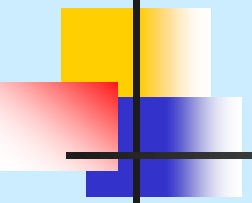
- **Първата стъпка** в прилагането на този подход се свежда до **разкриване на социалната етиология и патогенеза на здравния проблем.**
- Под **социална етиология** се разбира идентифициране на социалните фактори, които имат причинна връзка с дадено заболяване или проблем. Това може да бъде събитие от живота на индивида, условие от околната среда, елемент от поведението, психологична характеристика или съчетание на тези фактори.

СЪЩНОСТ НА СОЦИАЛНО-МЕДИЦИНСКИЯ ПОДХОД

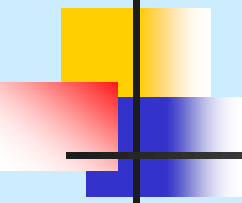
- ***Социална патогенеза*** означава разкриването на конкретните механизми, чрез които идентифицираните социални фактори способстват за възникването и протичането на заболяването или друго здравно явление. Независимо от успехите на съвременната епидемиология, механизмите на действие на социалните фактори все още не са намерили задоволителен отговор.

СЪЩНОСТ НА СОЦИАЛНО-МЕДИЦИНСКИЯ ПОДХОД

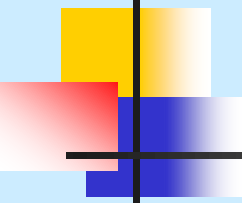
- Следващите стъпки в социалната история на заболяването са насочени към разработване на ***конкретен план за социална профилактика, социална терапия и рехабилитация.***
- ***Социалната профилактика*** включва мерки за предотвратяване или намаляване на отрицателно действащите социални фактори, както и стимулиране на положителните социални фактори.

СЪЩНОСТ НА СОЦИАЛНО-МЕДИЦИНСКИЯ ПОДХОД

- ***Социалната терапия и рехабилитация*** означават включване на терапевтични и рехабилитационни подходи, насочени към отстраняване на неблагоприятно влияещите социални фактори и използване на протективното влияние на позитивни за дадения индивид фактори.
- Преценката за това следва да бъде строго индивидуална. Например, при болен с благоприятна семейна среда може да се предвиди по-ранно изписване и връщане в семейството или домашен стационар, тъй като семейната среда ще благоприятства оздравителния процес.

СЪЩНОСТ НА СОЦИАЛНО-МЕДИЦИНСКИЯ ПОДХОД

- **Обратно - в случаите на неблагоприятна семейна среда (недобри жилищни и материални условия, нарушени семейни взаимоотношения и др.) болният трябва да бъде изваден за продължително време от тази среда и да се положат усилия за подкрепа на семейството в преодоляване на проблемите.**
- **По същия начин може да се разсъждава по отношение на професионално-трудова среда.**